

LUTY 2019

Język polski klasa VIII

„Myśli i słowa”

Zadania do wykonania:

1. Wyobraź sobie, że losy Skawińskiego potoczyły się inaczej. Dokończ opowiadanie, w którym zmienisz historię jego życia. W wypracowaniu wykaż, że dobrze znasz nowelę *Latarnik* H. Sienkiewicza. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.
2. W imieniu Marcina Borowicza napisz list do Andrzeja Radka, aby podziękować mu za wsparcie udzielone po wyjeździe Biruty. W wypracowaniu wykaż się dobrą znajomością Syzyfowych prac Stefana Żeromskiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.
3. Zredaguj ogłoszenie do gazetki szkolnej, w którym poinformujesz koleżanki i kolegów o organizowanej w Twojej szkole zbiórce książek dla dzieci z Domu Dziecka. Użyj dwóch argumentów.

SPRAWDZIAN

Tekst do zadań 1.–5.

*Wtem, spojrzawszy w bok – ujrzał o dwadzieścia
kroków*

*Człowieka, który, równie miłośnik widoków,
Z głową zadartą, ręce włożywszy w kieszenie,
Zdawało się, że liczył oczyma kamienie.*

Szlachcic to był, służący dawnych zamku panów,

Pozostały ostatni z Horeszki dworzanów;

*Starzec wysoki, siwy, twarz miał czerstwą,
zdrową,*

Zmarszczkami pooraną, posepną, surową.

Dawniej pomiędzy szlachtą z weselości słynął;

*Ale od bitwy, w której dziedzic zamku zginął,
..... się odmienił i już od lat*

wielu

Ani był na kiermaszu, ani na weselu

1. Kogo dotyczy cytat? Wpisz imię postaci w wykropkowane miejsce. Podaj, kto „spojrzawszy w bok”, zauważył tę osobę.

(0–2 p.)

.....

2. Wypisz z tekstu homonim. Sformułuj zdanie, w którym wykorzystasz ten wyraz w innym znaczeniu niż ma w tekście.

(0–2 p.)

.....

.....

.....

.....

3. Przypomnij, w jakich okolicznościach „dziedzic zamku zginął”. Kto go zabił?
(0–2 p.)

.....

.....

4. Uzupełnij tabelę: do wyrazów z tekstu dopisz wskazane słowa.
(0–4 p.)

pan	synonim:	wesołość ć	antonim:
wesele	wyraz o szerszym zakresie:	człowiek	wyraz o bogatszej treści:

5. Wymyśl i opisz wydarzenie z życia bohatera, które miało miejsce, zanim „się odmienił”. Nawiąż do realiów ukazanych w *Panu Tadeuszu*. Wykorzystaj dwa związki frazeologiczne, podkreśl je w tekście. (0–10 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Wskaż dwa podobieństwa między *Iliadą* a *Panem Tadeuszem*.
(0–2 p.)

.....

.....

7. Czy twoim zdaniem do *Pana Tadeusza* w reżyserii Andrzeja Wajdy można odnieść pojęcie „twórcza zdrada”? Uzasadnij swoje stanowisko dwoma argumentami.
(0–2 p.)

.....

.....

.....

.....

Ilustracja do zadań 8.-9.

8. Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

(0–3 p.)

Ukazane wydarzenie ma miejsce w pierwszej księdze <i>Pana Tadeusza</i> .	P	F
Artysta przedstawił pierwsze spotkanie Tadeusza z Telimeną.	P	F
Ilustracja przedstawia komnatę w starym dworze Horeszków.	P	F

9. Napisz zainspirowaną ilustracją wypowiedź w stylu urzędowym.

(0–2 p.)

.....
.....
.....
.....

10. Sformułuj na podstawie *Latarnika* dwie refleksje na temat ludzkiego losu.

(0–2 p.)

.....
.....
.....

11. Uzupełnij zdania poprawnymi formami nazw osobowych i miejscowych.

(0–3 p.)

Wakacyjne plany (Anna Nowakówna) były ambitne. Planowała spędzić miesiąc w (Zakopane), a potem odwiedzić wuja (Bruno), który mieszkał w (Białystok) przy ulicy (Fredro).

Test

„Czasy pogardy”

1. Czytaj uważnie teksty i zadania.
2. W zadaniach 1., 2., 4., 5., 7. i 15. znajdują się cztery odpowiedzi A, B, C, D. Wybierz jedną z nich i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą w karcie odpowiedzi.
3. Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem.
4. Rozwiązania zadań 3., 6., od 8. do 14. oraz 16. i 17. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

5. Przy każdym poleceniu podano liczbę punktów, jaką można uzyskać za właściwą odpowiedź. Za rozwiązanie całego testu możesz otrzymać maksymalnie 37 punktów.

Tekst do zadań od 1. do 10.

Zofia Nałkowska
Dzienniki czasu wojny
Fragmenty

Warszawa, 1 IX 39

Pierwszy dzień wojny. Wraz z innymi patrzyliśmy z ulicy na walczące aeroplany. [...] Znowu przeżywa się coś, co kiedyś wydawać się będzie niewiarygodne. Nie uczuwa¹ strachu ani zdziwienia, tylko smutek. Wielka dzieje się sprawa i tym razem – po całych dwudziestu pięciu latach. Szybkie przestawienie wszystkiego.

Warszawa, 2 IX 39. Sobota.

Radio woła patetycznie: „Halo, halo! Uwaga, uwaga! Nadchodzi! Ko-ma 3, Lar-mia 18”. To jest nie dla nas, ale często następuje po tym alarm. Albo: „Halo, halo! Uwaga, uwaga! Przeszedł”. Niesłychane są te słowa. Dla nas mówi: „Ogłaszam alarm lotniczy dla miasta Warszawy”. Przerwa. „Dla miasta Warszawy”. Jest to nie tylko ostrzeżenie, ale rozkaz. Te same gesty powtarzają się we wszystkich domach miasta, czarne szyby zamykają się nad klatkami ludzi.

Jeleniec, 18 IX 39. Poniedziałek.

Już przestały przewlekać² tłumy uchodźców. [...] Ale radio, złe i skrzeczące, rzadko słyszalne, przynosi wciąż gorsze wieści [...]. Stacja francuska nadaje tekst odezwy prezydenta Mościckiego, który opuścił Polskę. Koniec brzmi: „Opatrzność wymierzy sprawiedliwość”. Wczorajsza ostatnia wiadomość, że armia sowiecka³ wkroczyła na terytorium Polski. Wczorajszy żołnierz, stojący w ciemności u drzwi jadalni, wygłaszał to jak przemowę: nie ma dokąd iść, nie ma dowództwa ani szpitali, ani żywności. [...] Po zamknięciu radia siedzieli wszyscy bez ruchu, w milczeniu – ludzie obcy sobie nawzajem, pogrążeni w tej samej rozpacz. [...]

Warszawa, 28 IV 43

Rzeczywistość jest do wytrzymania, gdyż nie cała dana jest w doświadczeniu, nie cała jest widzialna. Dociera do nas w ułamkach zdarzeń, w strzępach relacji, w echach wystrzałów – straszliwa i niedotykalna, w kłębach dymu, w pożarach [...]. Ta rzeczywistość daleka i zarazem rozgrywająca się o ścianę jest do wytrzymania. Ale nie można wytrzymać myśli. [...]

Warszawa, 20 X 43

Ta rzecz odbywa się wciąż – na tej lub innej ulicy, odbywa się publicznie.

Nazajutrz megafon ogłasza nazwiska i imiona tych, na których to przyszło. Jeżeli potrwa tak dłużej, to nikt tego nie uniknie, nie będzie tutaj nikogo. [...] I każdy, kto wychodzi na ulicę, bierze udział w tej loterii, wszędzie łowy były przed chwilą albo za chwilę się rozpoczną. Przemykają te auta ciężarowe, zwane „budami [...]”. Ulice są pustawe, w tramwajach luźno – jednak ludzie idą do pracy, idą jedni do drugich, coś sprzedają albo kupują. [...] Żyjemy pomimo to, żyjemy obok tego i w tym.

Adamowizna, 10 II 45

Ta nowa rzeczywistość podpływa ku mnie i z wolna mnie zagarnia. [...] Te początki przypominają tamte z roku osiemnastego – budzą tyleż zdziwień, zastrzeżeń, niepokojów. Pewno, że i to ulegnie zmianie [...]. Uczucie ulgi niezmiernej trwa, radość, że coś się robi, że ludzie są potrzebni. [...] Szkoły już się otwierają, organizują wydawnictwa. To, co nadciąga, będzie naturalnie bardzo burzliwe, bardzo w tutejszych warunkach odporne i trudne. Ale to, co było, minęło naprawdę, ten koszmar jednak się skończył.

¹ *Uczuwać – odczuwać.*

² *Przewlekać – tu: ciągnąć się.*

³ *Sowiecki – radziecki.*

1. Podczas pobytu we wsi Jeleniec autorka „Dzienników” usłyszała w radiu o
1 p.

- A. wybuchu II wojny światowej.
- B. zajęciu przez Niemców ziem polskich.
- C. zbombardowaniu Warszawy.
- D. wkroczeniu wojsk radzieckich do Polski.

2. Fragment *czarne szyby zamykają się nad klatkami ludzi* 1 p.

- A. przywołuje moment aresztowania walczących Polaków.
- B. opisuje zachowania i odczucia ludzi przed zbliżającym się nalotem.
- C. przedstawia przede wszystkim przeżycia najbliższej rodziny pisarki.
- D. odnosi się do sytuacji uczestników powstania warszawskiego.

3. Wytłumacz sens zdania zamieszczonego pod datą 2 IX 39: *Jest to nie tylko ostrzeżenie, ale rozkaz.* 1 p.

.....

.....

4. 20 października 1943 r. Zofia Nałkowska opisała w swoim dzienniku 1
p.

- A. działania wojsk polskich i niemieckich.
- B. nalot na Jeleniec.
- C. ucieczkę Polaków z Warszawy.
- D. łapanek na ulicach stolicy.

5. Autorka unikała bezpośredniego nazywania wydarzeń, w których uczestniczyła, ponieważ 1 p.

A. jest to sposób pisania charakterystyczny dla dziennika.

B. była to tajemnica.

C. mówienie wprost mogło utrudniać przetrwanie tragicznych chwil.

D. nie pozwalała jej na to ówczesna cenzura.

6. Na podstawie zapisów z 1943 r. odpowiedz, jak ludzie radzili sobie z okrucieństwem wojny. Podaj dwa przykłady. 2 p.

.....
.....

7. Sytuacja na ziemiach polskich w lutym 1945 r. przypominała Zofii Nałkowskiej

1 p.

A. rozpoczęcie I wojny światowej.

B. upadek powstania listopadowego.

C. odzyskanie przez Polskę niepodległości.

D. wybuch II wojny światowej.

8. Co czuje pisarka w nowej rzeczywistości? 1 p.

.....
.....
.....
.....

9. Podkreśl cztery fakty historyczne, o których nie wspomina Zofia Nałkowska. 2 p.

powstanie listopadowe, wybuch I wojny światowej, opuszczenie kraju przez władze polskie we wrześniu 1939 r., rewolucja rosyjska, powstanie warszawskie, odzyskanie przez Polskę niepodległości po 123 latach zaborów, wybuch II wojny światowej, wejście wojsk radzieckich na terytorium Polski we wrześniu 1939 r.

10. Wymień dwie cechy typowe dla dziennika, obecne w zamieszczonym tekście. 2 p.

.....
.....

11. Uzupełnij tabelę. 2 p.

Imię i nazwisko autora	Tytuł utworu	Rodzaj literacki
	„Koleśa katyńska”	
Ida Fink		
	„Dwie miłości”	
Miron Białoszewski		

12. Napisz, kim był Janusz Korczak. Czym wsławił się w czasie wojny? 2 p.

.....
.....

Tekst do zadań 13. do 16.

Antoni Słonimski

Alarm

„Uwaga! Uwaga! Przeszedł!
Koma trzy!”
Ktoś biegnie po schodach.
Trzasnęły gdzieś drzwi.
Ze zgiełku i wrzawy
Dźwięk jeden wybucha i rośnie,
Kołuje jękliwie,
Głos syren – w oktawy
Opada – i wznosi się jęk:
„Ogłaszam alarm dla miasta Warszawy!”

I cisza
Gdzieś z góry
Brzęczy, brzęczy, szumi i drży.
I pękł
Głucho w głąb.
Raz, dwa, trzy,
Seria bomb.

To gdzieś dalej, nie ma obawy.
Pewnie Praga.

A teraz bliżej, jeszcze bliżej.
Tuż, tuż.
Krzyk jak strzęp krwawy.
I cisza, cisza, która się wzmaga.
„Uwaga! Uwaga!
Odwołuję alarm dla miasta Warszawy!”

Nie, tego alarmu nikt już nie odwoła.
Ten alarm trwa.
Wyjcie, syreny!
Bijcie, werble, płaczcie, dzwony kościołów!
[...]

Słyszę szum nocnych nalotów.
Płyną nad miastem. To nie samoloty.
Płyną zburzone kościoły,
Ogrody zmienione w cmentarze,
Ruiny, gruzy, zwaliska,
Ulice i domy znajome z dzieciennych lat,
Traugutta i Świętokrzyska,
Niecała i Nowy świat.
I płynie miasto na skrzydłach sławy,
I spada kamieniem na serce. Do dna.
Ogłaszam alarm dla miasta Warszawy.
Niech trwa!

1939

13. Zacytuj zdanie utworu, w którym ujawnia się podmiot liryczny. 1 p.

.....

14. Opisz w dwóch zdaniach sytuację przedstawioną w wierszu. 2 p.

.....
.....

15. W wersie: *Brzęczy, brzęczy, szumi i drży* poeta zastosował 1 p.

- A. personifikację.
- B. onomatopeję.
- C. hiperbolę.
- D. epitet.

16. Wypisz z utworu przykład metafory i porównania. 2 p.

metafora –

